

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I ZARZĄDZANIE

ISSN 1733-2486

TOM XIV, ZESZYT 8, cz. 1

<http://piz.san.edu.pl>

DYLEMATY ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W ASPEKCIE REGIONALNYM

Redakcja

Andrzej Jackiewicz, Łukasz Sułkowski

Łódź 2013

Koszt wydania Zeszytu 8, cz. 1
został sfinansowany ze środków Społecznej Akademii Nauk
oraz Miasta Brodnicy, Starostwa Brodnickiego, przedstawicieli brodnickiego
biznesu: W. Wojenkowskiego i M. Hildebrandta.

Zeszyt recenzowany

Redaktor: Andrzej Jackiewicz, Łukasz Sułkowski

Komputerowy skład tekstu, redakcja i korekta techniczna: Jadwiga Poczyczyńska

Projekt okładki: Marcin Szadkowski

© **Copyright:** Społeczna Akademia Nauk

ISSN 1733-2486

Wydawnictwo

Społecznej Akademii Nauk:

e-mail: **wydawnictwo@spoleczna.pl**

tel. 42 632 50 23, 42 632 50 26 w. 339

Wersja papierowa wydania jest wersją podstawową

Druk i oprawa: Mazowieckie Centrum Poligrafii, ul. Duża 1, 05-270 Marki
biuro@c-p.com.pl, tel. 0 509 137 077

Spis treści

Wstęp	5
Aleksy Banasiak , Rola samorządu terytorialnego w stymulowaniu lokalnej przedsiębiorczości.....	9
Piotr Boiński , Adam Lewicki , Specyfika rynku pracy Powiatu Brodnica.....	23
Nataliya Chukhray , Rozwój przedsiębiorczości w Ukrainie - główne problemy oraz perspektywy	45
Agnieszka Czajkowska , Dofinansowanie bezrobotnych – potencjalnych przedsiębiorców	61
Małgorzata Domańska , Uwarunkowania efektywnej gospodarki finansowej w jednostce samorządu terytorialnego.....	75
Jędrzej Dzikowski , Dochodzenie roszczeń za granicą.....	91
Aneta Ejsmont , Finansowe aspekty kooperacji międzynarodowej pionowej jako podstawowego czynnika rozwoju internacjonalizacji sektora MSP w Polsce (na przykładzie firmy CSY S.A. z Itawy)	105
Iwona Gawryś , Przeżywalność i bariery funkcjonowania nowo powstałych przedsiębiorstw w okresie spowolnienia gospodarczego.....	119
Małgorzata M. Hybka , Kontrolowana spółka zagraniczna jako środek zapobiegania unikaniu opodatkowania	133
Małgorzata Jabłońska , Radosław Pastusiak , Polityka proinwestycyjna w województwie łódzkim	147
Andrzej Jackiewicz , Wpływ zmian w podatku od towarów i usług i podatku dochodowym od osób prawnych na rozliczenia podatkowe i płynność finansową firm	163
Danuta Janczewska , Zarządzanie marketingowo-logistyczne a proces umiędzynarodowienia działalności przedsiębiorstw - MSP ujęcie regionalne.....	183
Magdalena Jasiniak , Atrakcyjność inwestycyjna regionu łódzkiego jako miejsca lokalizacji inwestycji zagranicznych.....	197
Barbara Kamińska , Koncepcja klastra jako sposób na poprawę konkurencyjności małych i średnich firm	213
Bogna Kaźmierska-Józwiak , Trendy w zakresie aktywności na rynku fuzji i przejęć przedsiębiorstw	227
Wojciech Kozłowski , Funkcjonowanie małych i średnich przedsiębiorstw w gospodarce regionu brodnickiego	241
Yewgeniy Krykavskiy , From the practice of Special Economic Zones to clusters ...	255

Bartłomiej Krzeczewski , <i>Jednostka samorządu terytorialnego jako organ prowadzący szpital - porównanie i ocena sytuacji finansowej szpitali powiatowych i wojewódzkich w regionie łódzkim</i>	271
Maria Leszkiewicz , <i>Wpływ zarządzania finansami w SPZOZ na wynik i płynność finansową</i>	285
Igor Novakivskii , <i>Kształtowanie regionalnej sieci informacyjnej dla wsparcia strukturalnych form biznesu</i>	301
Małgorzata Olszewska , <i>Formy wsparcia w obszarze ubezpieczeń społecznych dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą a aktywność zawodowa w powiecie brodnickim</i>	315
Roman Patora , <i>Strategie konkurencyjności w szkołach wyższych niepublicznych – studium przypadku</i>	331
Jarosław Radacz , <i>Instrumenty wspierania przedsiębiorczości na przykładzie miasta Brodnicy</i>	345
Monika Sobczyk , <i>Mikroprzedsiębiorczość w Polsce na tle spowolnienia gospodarczego</i>	365
Hanna Szeląg , <i>Wpływ zmian prawa podatkowego i interpretacji przepisów podatkowych na działalność małych i średnich podmiotów gospodarczych</i>	387
Łukasz Sułkowski , <i>Typologies of organisational culture – one-dimentional view</i>	407
Paweł Sydor , <i>Miedzy Dworkinem a Zizkiem – paradygmat racjonalności gospodarczej na przykładzie przestępstwa działania na szkodę przedsiębiorstwa poprzez nadużycie zaufania (art. 296 kodeksu karnego) - w ujęciu dyskursu prawnokarnego i dogmatycznoprawnego</i>	423
Joanna Trębska , <i>Struktura wydatków i przychodów kapitałowych przedsiębiorstw w Polsce na tle Unii Europejskiej</i>	437
Paweł Trippner , <i>Wpływ spowolnienia gospodarczego na poziom dochodów podatkowych oraz samodzielność dochodową na przykładzie miasta Brodnica</i>	453
Zofia Warzyńska-Bartczak , Franciszek M. Warzyński , <i>System etyczny człowieka a przedsiębiorczość</i>	469
Anna Wierzbicka , <i>Wpływ kryzysu na sytuację finansową mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w regionie łódzkim</i>	481
Wojciech Wojenkowski , Marcin Drumiński , <i>Czynniki determinujące kondycję inwestycyjną przedsiębiorstw – sektor MSP</i>	497
Mirosław Wypych , <i>Przedsiębiorczość w Polsce w warunkach spowolnienia gospodarczego</i>	511
O Brodnicy	527

Magdalena Jasiniak
Uniwersytet Łódzki

Atrakcyjność inwestycyjna regionu łódzkiego jako miejsca lokalizacji inwestycji zagranicznych

The investment attractiveness of the region of Lodz as a location of foreign direct investment

Abstract: The article is an attempt to evaluate the investment attractiveness of the Lodz region as the location of foreign investment as compared to other regions. Both statistics describing the activity of enterprises with foreign capital and the available reports, including PAIZ and IBnGR, show that in terms of investment attractiveness the region of Lodz has an average position.

In this paper some different methods of evaluating the regional attractiveness in Poland are compared. As a result a comprehensive image of investment attractiveness of the region of Lodz was presented in terms of location of foreign direct investment.

Key words: regional investment attractiveness, foreign enterprises' activity.

1. Wstęp

W dobie globalizacji ekspansja przedsiębiorstw na rynki zagraniczne jest zjawiskiem powszechnym. Celem niniejszego artykułu jest próba oceny atrakcyjności inwestycyjnej centralnego regionu kraju – regionu łódzkiego, jako miejsca lokalizacji inwestycji zagranicznych. W opracowaniu zostaną przedstawione wybrane dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) charakteryzujące region łódzki, wnioski z opracowań Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową (IBnGR) oraz Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej regionu, oraz wyniki badania własnego przepro-

wadzonego w 2011 roku wśród krajowych i zagranicznych przedsiębiorstw regionu łódzkiego.

Decyzja o rozszerzeniu działalności przedsiębiorstwa o nowe, zagraniczne rynki zbytu jest wypadkową wielu czynników. Według OECD do najistotniejszych należą czynniki: polityczne (m.in. polityki wobec bezpośrednich inwestycji zagranicznych, polityki fiskalnej, polityki konkurencji, itd.), ekonomiczne (m.in. motywy rynkowe, motywy efektywnościowe, poszukiwanie zasobów itd.), biznesowe (tj. szeroko rozumiany klimat inwestycyjny) [UNCTAD, 1998, s. 91]. J. Agarwal [1980, s. 770] wymienia natomiast tylko dwie grupy czynników istotnych dla lokalizacji inwestycji zagranicznych, a jest to system bodźców inwestycyjnych stosowanych w kraju lokaty oraz podaż taniej siły roboczej. M. Casson [1990] także podaje dwie grupy czynników: podażowe – obejmujące łatwy dostęp do zasobów oraz niższe koszty ich uzyskania oraz popytowe – wielkość rynku i perspektywy jego rozwoju. Natomiast J. Rymarczyk [2004, s. 41] dokonuje zbliżonego podziału czynników lokalizacyjnych. Za najważniejsze podaje:

- warunki wpływające na tworzenie tzw. klimatu inwestycyjnego;
- czynniki kosztowe, obejmujące dostęp do czynników produkcji oraz ich ceny;
- czynniki rynkowe, w szczególności charakterystyka rynku, jego wielkość i perspektywy rozwoju;
- bariery handlowe.

Zarówno IBnGR jak i PAIiZ opierają swoje rankingi o szeroki zespół czynników determinujących lokatę inwestycji. Wyniki badania własnego wskazują, że ocena niektórych elementów środowiska inwestycyjnego danego kraju, czy regionu może być inna w przypadku zagranicznych przedsiębiorstw w relacji do przedsiębiorstw krajowych.

2. Charakterystyka regionu łódzkiego

Pod względem atrakcyjności inwestycyjnej położenie regionu i dostępność transportowa wydają się mieć istotne znaczenie. Region łódzki jest położony w środkowej części Polski i stanowi ważny węzeł komunikacyjny.

Region ten leży na skrzyżowaniu trzech transeuropejskich szlaków transportowych, które wyznaczają kierunki współpracy gospodarczej:

- Autostrada A-1: kierunek północny (Skandynawia i Kaliningrad),
- Autostrada A2: kierunek północno-wschodni (Rosja) oraz kierunek zachodni (poprzez Berlin w kierunku krajów Europy Zachodniej).

Łódzkie charakteryzuje się stosunkowo dużą gęstością dróg zarówno krajowych jak i międzynarodowych. Według danych za 2011, na 100 km² przypada 108,5 km drogi publicznej o twardej nawierzchni, a zatem więcej niż wynosi średnia wartość dla Polski, tj. 89,7 km, co plasuje Łódzkie na 4 pozycji wobec pozostałych województw. W przypadku wskaźnika gęstości dróg ekspresowych i autostrad województwo łódzkie znajduje się dopiero na 11 pozycji. Na 100 km² przypada jedynie 0,42 km dróg ekspresowych i autostrad (średnia dla Polski wynosi 0,58 km). Na terenie województwa trwają prace nad konstrukcją szybkiej linii kolejowej Warszawa-Poznań-Berlin i Warszawa-Wrocław. Obecnie na 100 km² przypada 5,8 km linii kolejowej (średnia dla Polski – 6,5 km), co plasuje Łódzkie na 11 pozycji wobec pozostałych województw [www.stat.gov.pl]. Należy zatem zauważyć, że możliwości wykorzystania potencjału regionu wynikające z jego centralnego położenia i usytuowania blisko transeuropejskich szlaków transportowych nie są w pełni wykorzystane, co może mieć znaczący wpływ w ocenie atrakcyjności województwa jako miejsca lokalizacji inwestycji.

Na obszarze województwa łódzkiego zlokalizowana jest Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna (ŁSSE), poza pozyskiwaniem i obsługą przedsiębiorstw inwestujących w oparciu o zwolnienia podatkowe, oferuje również pośrednictwo w obrocie nieruchomościami położonymi poza obszarem strefy. ŁSSE oferuje inwestorom zarówno tereny niezabudowane, pod inwestycje typu *greenfield* jak również gotowe do zagospodarowania budynki i pomieszczenia biurowe. W rankingu fDintelligence „Digital Marketing Awards 2012” [http://www.fdiintelligence.com/index.php/Rankings/...] wśród stref ekonomicznych Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna zajmuje 1 miejsce w Europie i 4 na świecie¹, natomiast w rankingu 50 najlepszych specjalnych Stref Ekonomicznych „Global Free Zones of the Future 2012/2013”

¹ W rankingu fDintelligence ocenie podlegało, jak poszczególne miasta, kraje, regiony czy strefy ekonomiczne wykorzystują marketing, strategie czy innowacje internetowe, aby zachęcić i przyciągnąć przyszłych inwestorów.

[<http://www.fdiintelligence.com/Rankings/Global-Free-Zones-of-the-Future-2012-13>] ŁSSE zajmuje 18 pozycję (z polskich stref wyprzedza ją jedynie Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna – na miejscu 11).

Województwo łódzkie jest najbardziej uprzemysłowionym regionem w Polsce, na terenie którego zlokalizowany jest największy odsetek przedsiębiorstw przemysłowych ogółem. Sekcja przetwórstwa przemysłowego w regionie jest niestety zdominowana przez przemysł niskiej i średnio-niskiej techniki, co przekłada się na wysoką pracochłonność i niskie nakłady na działalność badawczo-rozwojową w regionie.

Łódź, stolica województwa, jest również silnym ośrodkiem naukowo-badawczym, skupiającym szereg instytucji naukowych i szkół wyższych, liczącym ponad 100 tys. studentów i 10 tys. pracowników naukowych. Dzięki zasobom B+R łódzkie posiada zasoby dobrze wykwalifikowanych pracowników. Jest to również duży potencjał badawczy województwa w zakresie współpracy z krajowymi i zagranicznymi jednostkami B+R [www.stat.gov.pl].

3. Atrakcyjność inwestycyjna regionu łódzkiego w ocenie IBnGR oraz PAIiZ

Zarówno Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową jak i Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych prowadzą cykliczne badania regionów i podregionów Polski, pod względem atrakcyjności inwestycyjnej zarówno dla krajowych jak i zagranicznych inwestorów.

IBnGR analizie poddaje kilkadziesiąt zmiennych, „będących podstawą dla oceny przestrzennego zróżnicowania poszczególnych korzyści (czynników) lokalizacji, takich jak: dostępność transportowa, koszty pracy, wielkość i jakość zasobów pracy, chłonność rynku zbytu, poziom rozwoju gospodarczego, poziom bezpieczeństwa powszechnego” [2012, s. 7]. Województwo łódzkie w tej klasyfikacji znalazło się wśród regionów o ponadprzeciętnej atrakcyjności inwestycyjnej. W rankingu atrakcyjności inwestycyjnej podregionów, podregion łódzki (miasto Łódź i jednostki otaczające, funkcjonalnie połączone z miastem) w zależności od rodzaju działalności inwestora zajmuje:

- w przypadku działalności przemysłowej – 3 miejsce,

- w przypadku działalności usługowej – 2 miejsce,
- w przypadku działalności zaawansowanej technologicznie – 4 miejsce [IBnGR, 2012].

W rankingu województw łódzkie zajmuje 8 miejsce. Według IBnGR najsilniejszą stroną województwa są zasoby i koszty pracy (4 miejsce). Wskaźnik ten mierzony jest: liczbą pracujących, liczbą bezrobotnych, liczbą wolnych miejsc pracy, napływem absolwentów szkół średnich i wyższych i wysokością wynagrodzeń. Na przeciętnym poziomie oceniono atrakcyjność inwestycyjną województwa pod względem:

- dostępności transportowej (7 miejsce), tj. położenie względem: granicy zachodniej, Warszawy, międzynarodowych portów lotniczych z uwzględnieniem ich rangi, dużych portów morskich;
- infrastruktury społecznej (7 miejsce), tj. liczba i aktywność instytucji kultury, nasycenie infrastrukturą hotelową i gastronomiczną;
- aktywności województwa wobec inwestorów (7 miejsce), tj. liczba ofert inwestycyjnych w bazie PAliZ, działalność informacyjno-promocyjna wobec inwestorów we współpracy z Wydziałami Promocji Handlu i Inwestycji Ambasad RP;
- infrastruktury gospodarczej (8 miejsce), tj. gęstości instytucji otoczenia biznesu, obecności ośrodków naukowo-badawczych, liczby imprez targowo-wystawienniczych i funkcjonowania SSE [IBnGR, 2012].

Natomiast, podobnie jak w latach poprzednich najniżej oceniono poziom bezpieczeństwa powszechnego (10 miejsce), tj. poziom i strukturę przestępczości oraz poziom wykrywalności przestępstw, a następnie chłonność rynku zbytu (9 miejsce), mierzona wielkością rynku zbytu, zamożnością gospodarstw domowych i wielkością wydatków inwestycyjnych przedsiębiorstw [IBnGR, 2012].

Odnosząc się do wyników przedstawionego rankingu województw IBnGR należy zauważyć, że wspomniane wcześniej atuty województwa łódzkiego, w szczególności położenie, dostępność transportowa, silna pozycja ŁSSE czy zasoby sfery B+R na tle pozostałych województw wydają się być niewystarczające aby łódzkie mogło znaleźć się w czołówce województw o najwyższej atrakcyjności inwestycyjnej [IBnGR, 2012].

Raport „Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2012” sporządzony na zlecenie PAliZ przez zespół dr hab. prof. SGH H. Godlewskiej-Majkowskiej, przedstawia propozycję nieco innych wskaźników oceny atrakcyjności inwestycyjnej poszczególnych regionów [CARiL, 2012]. Raport przedstawia tzw. potencjalną i rzeczywistą atrakcyjność inwestycyjną poszczególnych regionów, zarówno w odniesieniu do gospodarki narodowej jak i wybranych sekcji: przemysłu przetwórczego, handlu i napraw oraz turystyki i gastronomii. Potencjalna Atrakcyjność Inwestycyjna (PAI) to „zespół regionalnych walorów lokalizacyjnych, które mają wpływ na osiąganie celów inwestora (np. w postaci kształtowania się kosztów prowadzonej działalności gospodarczej, przychodów ze sprzedaży, rentowności netto oraz konkurencyjności danej inwestycji)” [<http://www.investmazovia.com/old/pl/metodyka.html>] Wskaźnik ten jest liczony w dwóch wariantach:

- PAI1 – wskaźnik ten uwzględnia pięć podstawowych mikroklimatów: zasobów pracy, infrastruktury technicznej, społecznej, rynku zbytu oraz administracji. Łącznie zawiera 43 zmienne diagnostyczne;
- PAI2 – wskaźnik ten opiera się na znacznie szerszym zestawie zmiennych diagnostycznych (łącznie 73 zmienne). Składa się on z analogicznych mikroklimatów jak wskaźnik PAI1, dodatkowo uzupełnionych o m.in. mikroklimat innowacyjności, kapitału społecznego oraz o mikroklimaty odpowiadające specyfice określonej sekcji działalności np. walorów przyrodniczych, infrastruktury handlu.

Natomiast Rzeczywista Atrakcyjność Inwestycyjna (RAI) to „zdolność regionu do wykreowania satysfakcji klienta – inwestora i wywołania absorpcji kapitału finansowego i rzeczowego w formie inwestycji. Można ją mierzyć za pomocą efektywności poniesionych nakładów kapitału finansowego, rzeczowego, ludzkiego i przyrodniczego” [<http://www.investmazovia.com/old/pl/metodyka.html>].

Według rankingu PAliZ województwo łódzkie również charakteryzuje się ponadprzeciętną atrakcyjnością inwestycyjną. Do podstawowych atutów województwa należą:

- dostępność komunikacyjna;
- duży potencjał naukowo-badawczy instytucji sektora B+R;
- zasoby rynku pracy – mowa tu nie tylko o niskow kwalifikowanych, taniach pracownikach, ale również pracownikach o wysokich kwalifikacjach;

- atrakcyjne oferty inwestycyjne dla inwestorów m.in. w podstrefach specjalnych stref ekonomicznych;
- surowce: zasoby węgla brunatnego, dzięki którym możliwe jest pozyskanie relatywnie taniej energii oraz wody termalne, które mogą być podstawą do rozwoju energii odnawialnej w regionie i jego funkcji uzdrowiskowych [CARiL, 2012].

Tabela 1 przedstawia zestawienie wskaźników atrakcyjności inwestycyjnej województwa łódzkiego, gdzie za relatywnie wysokie przyjmuje się oceny A-C, natomiast za słabe – oceny D-F.

Tabela 1. Zestawienie wskaźników atrakcyjności inwestycyjnej dla województwa łódzkiego

Kategoria	Wskaźnik	Ocena
Gospodarka narodowa	PAI1	D
	PAI2 (rozszerzony)	C
	RAI	B
Przetwórstwo przemysłowe ogółem	PAI1 C	C
Przetwórstwo przemysłowe - przemysł kapitałochłonny	PAI2 (rozszerzony)	D
Przetwórstwo przemysłowe - przemysł pracochłonny	PAI2 (rozszerzony)	C
Przetwórstwo przemysłowe ogółem	RAI	D
Handel i naprawy	PAI1	D
	PAI2 (rozszerzony)	C
	RAI	B
Turystyka i gastronomia	PAI1	E
	PAI2 (rozszerzony)	E
	RAI	A
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	PAI1	D
	PAI2 (rozszerzony)	D
	RAI	D

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Centrum Analiz regionalnych i Lokalnych, H. Godlewska-Majkowska i in. 2012].

Region uzyskał relatywnie wysokie oceny. W odniesieniu do rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej łódzkie uzyskało ponadprzeciętne oceny wskaźników RAI dla gospodarki narodowej (klasa B), przemysłu przetwórczego (klasa C), handlu i napraw (klasa B) oraz turystyki i gastronomii (klasa A) [CARiL, 2012].

Trudno porównywać wyniki rankingu wykonanego na zlecenie PA-IIIZ oraz rankingu IBnGR, ponieważ charakteryzują się one zupełnie inną metodologią. W obu jednak przypadkach mówi się o ponadprzeciętnej atrakcyjności inwestycyjnej województwa. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w decyzjach zagranicznych inwestorów związanych z lokatą kapitału w poszczególnych regionach kraju.

4. Napływ kapitału zagranicznego w latach 2005–2010

Według danych GUS (stan na 31.12.2010) liczba przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego wyniosła w Polsce 23 078 jednostek, z czego 4,1% (tj. 950 jednostek) zlokalizowanych było na obszarze województwa łódzkiego. Średniorocznie w latach 2005–2010 liczba inwestorów zagranicznych w regionie zwiększała się o 4,6%, a zatem poniżej średniej dla Polski (tj. 6,6%). W tej kategorii łódzkie zajmuje 8 miejsce wobec pozostałych województw (tabela 2) [www.stat.gov.pl].

Należy zaznaczyć, że w analizowanym okresie (tj. w latach 2005–2010, a więc również obejmujących początek kryzysu gospodarczego) województwo łódzkie, jako jedno z 7 województw nie odnotowało ujemnego tempa wzrostu liczby przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego. Można zatem przypuszczać, że region łódzki był w tym okresie postrzegany przez zagranicznych inwestorów jako jedno z atrakcyjniejszych miejsc lokaty inwestycji. Poza łódzkim podobne zjawisko można zaobserwować w województwach: małopolskim, mazowieckim, wielkopolskim, śląskim, kujawsko-pomorskim, dolnośląskim (rysunek 1).

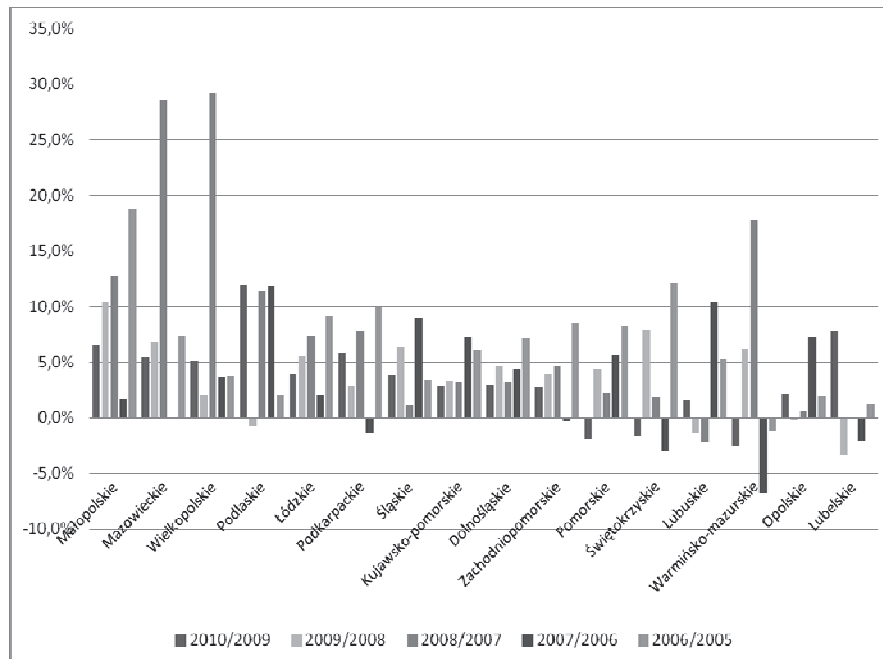
Tabela 2. Średnia wartość tempa zmian liczby przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego w latach 2005–2010

L.p	Województwo	Średnie tempo zmian liczby przedsiębiorstw
1	Wielkopolskie	10,0%
2	Śląskie	9,6%
3	Lubelskie	8,7%
4	Świętokrzyskie	7,3%
5	Zachodniopomorskie	5,6%
6	Dolnośląskie	5,0%
7	Podlaskie	4,7%
8	Łódzkie	4,6%
9	Małopolskie	4,4%
10	Kujawsko-pomorskie	3,9%
11	Lubuskie	3,7%
12	Pomorskie	3,4%
13	Mazowieckie	2,7%
14	Warmińsko-mazurskie	2,7%
15	Podkarpackie	2,4%
16	Opolskie	0,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych GUS.

Jak wynika z wykresu na rysunku 2 największy udział w kapitale zagranicznym w województwie łódzkim mają inwestorzy z Holandii (38,4% kapitału zagranicznego ogółem) i Niemiec (20,9% kapitału zagranicznego ogółem), a następnie z Luksemburga, Francji i Hiszpanii (odpowiednio 8,3%, 7,9% i 6,3% kapitału zagranicznego ogółem).

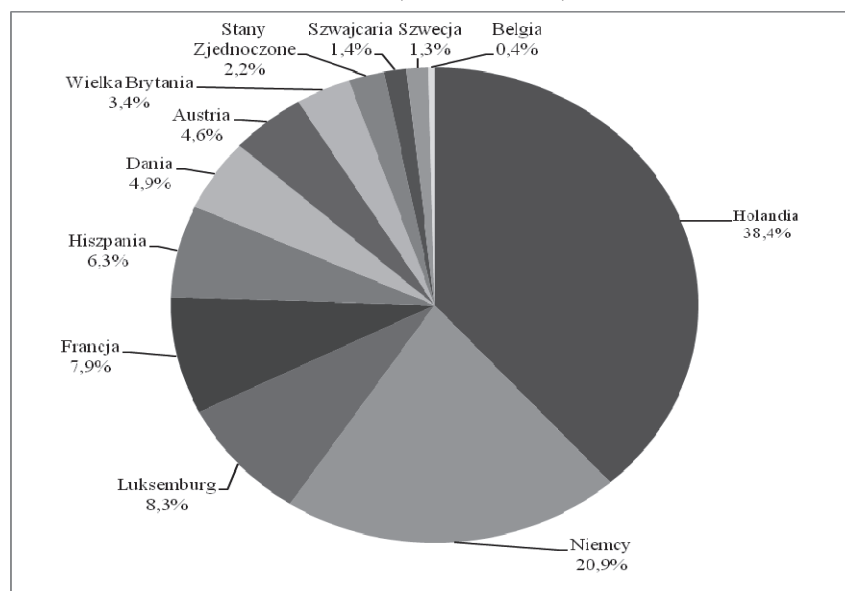
(stan na 31.12.2010)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych GUS.

Biorąc pod uwagę strukturę kapitału według kraju pochodzenia inwestora w województwie łódzkim należy zauważyć, że są to kraje charakteryzujące się wyższym poziomem rozwoju gospodarczego w stosunku do Polski, co można uznać za zjawisko korzystne z punktu widzenia rozwoju gospodarczego regionu łódzkiego. Powszechnie uznaje się, że przy założeniu, że kraj macierzysty przedsiębiorstwa zagranicznego jest lepiej rozwinięty niż kraj lokaty kapitału, przedsiębiorstwa zagraniczne stanowią źródło bardziej zaawansowanych i innowacyjnych technologii oraz rozwiązań organizacyjnych w relacji do tych stosowanych w kraju lokaty kapitału. Transfer innowacyjnych rozwiązań w regionie może mieć istotny wpływ na rozwój gospodarczy regionu i lokalnych przedsiębiorstw na skutek m.in. nawiązywania korporacyjnych powiązań.

Rysunek 2. Kapitał zagraniczny według kraju pochodzenia w województwie łódzkim (stan 31.12.2011)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych GUS.

Biorąc pod uwagę strukturę kapitału zagranicznego według kraju pochodzenia kapitału w Polsce, należy zaznaczyć, że w przypadku udziału zarówno holenderskiego jak i niemieckiego kapitału w łódzkim ich udziały w kapitale zagranicznym ogółem przekraczają średnią dla Polski (tj. Holandia: 20,3% kapitału zagranicznego ogółem dla Polski wobec 38,4% kapitału w województwie łódzkim, Niemcy: 19,8% kapitału zagranicznego ogółem dla Polski wobec 20,9% kapitału dla województwa łódzkiego). Prawdopodobnie istotny wpływ na decyzje lokalizacyjne tych inwestorów miało to, że województwo łódzkie jest regionem silnie uprzemysłowionym.

Z danych dotyczących struktury kapitału zagranicznego według kraju pochodzenia inwestora i sekcji PKD wynika, że zarówno podstawowym rodzajem działalności w jaką inwestują inwestorzy z Holandii i Niemiec jest sekcja przemysłu. W przypadku Holandii udział kapitału zagranicznego w Polsce w sekcji przemysłu wynosi 42,7%, natomiast w przypadku Niemiec – 48,3%. Prawdopodobnie znaczna część tego kapitału została ulokowana na terenie województwa łódzkiego [www.stat.gov.pl].

Wśród przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego, zlokalizowanych na obszarze województwa łódzkiego, 14,5% (tj. 138 jednostek) stanowią inwestorzy, których wartość kapitału zagranicznego przekracza 1 mln zł, co stanowi 4,0% tego typu przedsiębiorstw w Polsce i pozwoliło umiejscowić województwo na 7 pozycji w tej klasyfikacji (tabela 3) [www.stat.gov.pl].

Pod względem wielkości kapitału zagranicznego zainwestowanego na terenie województwa, łódzkie również zajmuje 7 pozycję (tabela 4). Według danych GUS, na koniec 2010 roku w łódzkim ulokowano blisko 4,4 mld zł, co stanowi 2,74% kapitału zagranicznego ulokowanego w Polsce w tym okresie [www.stat.gov.pl].

Analizując dane zgromadzone w tabeli 3 i 4 można zauważyć, że możliwe jest dokonanie pewnej klasyfikacji województw, ze względu na wartość danego wskaźnika. Województwem wyraźnie dominującym jest województwo mazowieckie następnie, jako województwa wiodące można w obu przypadkach wskazać: dolnośląskie, wielkopolskie i śląskie. Kolejna grupa to województwa o ponadprzeciętnych wartościach wskaźnika².

Tabela 3. Liczba inwestorów zagranicznych, których kapitał zagraniczny przekracza 1 mln zł (stan na 31.12.2010)

Lp.	Województwa	Liczba przedsiębiorstw zagranicznych	
		(jedn.)	(%)
	Polska	3492	100%
1	Mazowieckie	1514	43,4%
2	Wielkopolskie	327	9,4%
3	Śląskie	313	9,0%
4	Dolnośląskie	307	8,8%
5	Pomorskie	171	4,9%
6	Małopolskie	169	4,8%

² Za „ponadprzeciętne” można umownie przyjąć te województwa, dla których wartość danego wskaźnika przekracza arytmetyczną średnią, obliczoną dla wszystkich jednostek, po odrzuceniu wartości skrajnie dominujących – o ile istnieją, a zatem w przypadku danych zawartych w tabeli 3 i 4, średnia nie uwzględnia danych dla województwa mazowieckiego i wynosi w przypadku tabeli 3 – 3,77 % (tj. 218,25 jedn.), a w przypadku tabeli 4 – 3,35% (tj. 9954,2 zł).

7	Łódzkie	138	4,0%
8	Zachodniopomorskie	104	3,0%
9	Lubuskie	95	2,7%
10	Kujawsko-pomorskie	92	2,6%
11	Opolskie	67	1,9%
12	Podkarpackie	54	1,5%
13	Lubelskie	53	1,5%
14	Świętokrzyskie	38	1,1%
15	Warmińsko-mazurskie	33	0,9%
16	Podlaskie	17	0,5%

Źródło: opracowanie własne według danych statystycznych GUS.

Tabela 4. Wielkość kapitału zagranicznego według województw (stan na 30.12.2010)

Lp.	Województwa	Liczba przedsiębiorstw zagranicznych	
		(%)	(w mln zł)
	Polska	100%	159267,2
1	Mazowieckie	49,71%	79178,1
2	Dolnośląskie	9,11%	14509,9
3	Wielkopolskie	8,97%	14284,1
4	Śląskie	8,81%	14025,8
5	Małopolskie	6,55%	10424,2
6	Pomorskie	2,88%	4585,4
7	Łódzkie	2,74%	4370,8
8	Zachodniopomorskie	2,67%	4253,7
9	Kujawsko-pomorskie	1,74%	2771,2
10	Świętokrzyskie	1,63%	2589,0
11	Podkarpackie	1,25%	1989,4
12	Lubuskie	1,18%	1881,4
13	Opolskie	0,96%	1525,6
14	Warmińsko-mazurskie	0,90%	1431,6
15	Lubelskie	0,64%	1024,5
16	Podlaskie	0,27%	422,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W przypadku liczby inwestorów zagranicznych, których kapitał zagraniczny przekracza 1 mln zł będą to województwa: pomorskie, małopolskie i łódzkie. Biorąc pod uwagę wielkość zainwestowanego kapitału, poza wiodącymi województwami nie ma takich, które uzyskiwałyby ponadprzeciętne wartości wskaźnika, aczkolwiek województwa pomorskie, łódzkie i zachodniopomorskie uzyskują wartości najbardziej zbliżone do średniej. Natomiast w grupie województw znajdujących się na ostatnim miejscu w powyższych klasyfikacjach są:

- według danych zawartych w tabeli 3: warmińsko-mazurskie, podlaskie;
- według danych zawartych w tabeli 4: warmińsko-mazurskie, lubelskie i podlaskie.

Taka klasyfikacja jest oczywiście uproszczoną oceną atrakcyjności inwestycyjnej województw pod względem lokaty kapitału zagranicznego, tym niemniej przedstawia w nieco szerszym stopniu pozycję województwa łódzkiego w powyższych rankingach, odnosząc się nie tylko do zajmowanego miejsca w rankingu ale również do wartości uzyskiwanego wskaźnika. W wyniku powyższej analizy można przyznać, że województwo łódzkie znajduje się w grupie województw o ponadprzeciętnej atrakcyjności inwestycyjnej pod względem liczby przedsiębiorstw zagranicznych (w których kapitał zagraniczny przekracza 1 mln zł) oraz wielkości zainwestowanego kapitału zagranicznego.

5. Wnioski końcowe

Istnieje wiele kryteriów oceny atrakcyjności inwestycyjnej regionów. Zarówno zestawienia danych statystycznych dotyczących regionu łódzkiego, jak i rankingi IBnGR oraz PAIiIZ jasno wskazywały, że region łódzki charakteryzuje się ponadprzeciętną atrakcyjnością inwestycyjną, również jako miejsca lokalizacji inwestycji zagranicznych. Potwierdzają to także przedstawione w niniejszym artykule dane dotyczące działalności przedsiębiorstw zagranicznych w polskich regionach. Pomimo stosowania różnych kryteriów i metod analizy atrakcyjności inwestycyjnej regionu warto zaznaczyć, że w przypadku województwa łódzkiego, prowadziły one do podobnych wniosków (np. wskazując jako atuty m.in. centralne położenie, dostępność komunikacyjną, atrakcyjność terenów inwestycyjnych – ŁSEE). Tym niemniej zestawienie kilku różnych

metod oceny atrakcyjności inwestycyjnej regionu i wynikających z nich wniosków pozwala na przedstawienie atrakcyjności inwestycyjnej województwa łódzkiego w bardziej kompleksowym ujęciu.

Bibliografia

- Agarwal J. (1980), *Determinants of Foreign Direct Investment – A Survey*, „Weltwirtschaftliches Archiv”, vol. 116, nr 4.
- Godlewska-Majkowska H, Komor A., Zarębski P. i in. (20012), *Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2012*, Centrum Analiz regionalnych i Lokalnych, Województwo łódzkie, Warszawa.
- Nowiski M. (red.) (2012), *Atrakcyjność inwestycyjna regionów i podregionów Polski*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk.
- Rymarczyk J. (2004), *Internalizacja i globalizacja przedsiębiorstwa*, PWE, Warszawa.
- UNCTAD, *World Investment Report 1998, Trends and Determinants*, (1998), New York and Geneva.
- Bibliografia elektroniczna
- Bang Danych Lokalnych GUS, www.stat.gov.pl, dostęp 20.01.2013.
- Digital Marketing Awards 2012 [online], <http://www.fdiintelligence.com/index.php/Rankings/fDi-Digital-Marketing-Awards-2012>, dostęp 20.01.2013.
- Global Free Zones of the Future 2012/2013 [online], <http://www.fdiintelligence.com/Rankings/Global-Free-Zones-of-the-Future-2012-13>, dostęp 20.01.2013.
- <http://www.fdiintelligence.com/index.php/Rankings/fDi-Digital-Marketing-Awards-2012>, dostęp 20.01.2013.
- <http://www.fdiintelligence.com/Rankings/Global-Free-Zones-of-the-Future-2012-13>, dostęp 20.01.2013.
- <http://www.investmazovia.com/old/pl/metodyka.html>, dostęp dnia 20.01.2013.

